

Lærervejledning

I alle forløb i fortælle.dk er der mulighed for især at arbejde med

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Mange fortællinger kan stå alene og give eleverne en æstetisk oplevelse. En efterfølgende klassesamtale kan runde oplevelsen og forståelsen af.

I alle forløbene med opgaver skal eleverne have en forforståelse for den tekst, de skal høre, de skal arbejde med teksten, og de skal reflektere over, hvad de har lært.

Forforståelse gives ud fra en fællessamtale om billedark/introark. Eleverne kan selv finde flere oplysninger.

Forløbene kan anvendes i uddrag eller i deres helhed, fx

- 2-4 lektioner (Indskoling)
- 2-6 lektioner (Mellemtrin)
- 2-8 lektioner (Udskoling)

På alle klassetrin skal eleverne arbejde med de 4 kompetenceområder og de tilhørende kompetencemål

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Færdigheds- og vidensområderne giver retning på arbejdet (obligatorisk), og færdigheds- og vidensmålene giver inspiration til arbejdet (vejledende).

Ofte består et undervisningsforløb af stof fra flere forskellige områder.

Da fortælle.dk bygger på mundtlige fortællinger, vil det være naturligt at lægge fokus på netop dette område.

Hvad er det, den mundtlige fortælling kan?

Hvad kan eleverne lære af at arbejde med?

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Eleverne vil opleve fortællere, der med deres mundtlige fremstillinger, brug af kropssprog og stemme lægger deres forståelse og fortolkning ind i fortællingerne.

Det kan eleverne lade sig inspirere af, når de skal læse op, fortælle og fortolke.

Den kloge bondedatter

Mellemtrin (5.-6. klasse)

Målet med at arbejde med *Den kloge bondedatter* er at opleve, hvordan folkeeventyr ændrer sig, fordi de bliver fortalt fra mund til mund. Målet er også at bearbejde et emne som frygt. Eleverne skal desuden iagttage fortællerens kropssprog for selv at blive bevidste om, hvordan krop og stemme kan bruges. Og de skal kunne udtrykke sig kreativt.

I forhold til Fælles Mål vil det især være nedenstående, der kommer i spil.

Fortolkning (Oplevelse og indlevelse, Undersøgelse, Fortolkning, Vurdering, Perspektivering)

Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.

Kommunikation (Dialog, Krop og drama, Sproglig bevidsthed)

Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer.

MÅL

Du kan forklare, hvordan folkeeventyr ændrer sig, når de bliver fortalt fra mund til mund.

Du kan fortælle om brødrene Grimm.

Du kan gengive kongens prøver og kommentere, hvordan de bliver løst.

Du kan vurdere pigens råd til bonden.

Du kan forklare, hvilke virkemidler fortælleren bruger til at dramatisere eventyret.

Du kan finde ligheder og forskelle på forskellige versioner af eventyret.

Tidsforbrug: 2-6 lektioner

Aktivitet

Til læreren	Elevaktivitet
Lad eleverne give en detaljeret analyse af billederne på introarket og komme med bud på, hvem personerne er, og hvordan handlingen kan være.	Introark Samtale om introarket.
Eleverne skal på nettet for at finde oplysninger om brødrene Grimm og Grimms eventyr. Opgaven kan løses enkeltvis, parvis eller i grupper.	Brødrene Grimm og Grimms eventyr Find oplysninger på nettet om brødrene Grimm og Grimms eventyr.
Eleverne lytter 1. gang til eventyret. De skal tage noter, fordi de skal huske så mange detaljer som muligt fra fortællingen.	Lyt til fortællingen 1. gang. Tag noter til handlingen.
Klassesamtale om handlingen.	Samtale om handlingen.
Eleverne skal ud fra deres noter kunne besvare opgaven <i>Prøven med regler</i> . Se lærerark.	Prøven med regler Skriv de regler, som kongen giver bondedatteren, og skriv, hvordan hun løser udfordringerne.
Eleverne skal ud fra deres noter kunne besvare opgaven <i>Bondepigens råd</i> . Se lærerark.	Bondepigens råd Skriv ud fra dine noter de råd, som bondedatteren giver til bonden med de tre heste?
Eleverne lytter 2. gang til eventyret og iagttager fortællerens kropssprog og stemme. 3 gange er der fokus på datterens hår: Det bølgede og gyngede, og fortælleren laver en viftebevægelse med den ene hånd, som om han er pigen, der vifter sit hår bagud.	Kropssprog og stemme Læg mærke til fortællerens kropssprog og stemme. Læg fx mærke til, hvordan fortælleren karakteriserer pigen med sin stemme og bevægelser.
Eleverne skal finde forskelle og ligheder imellem bondepigens regler og Krakas prøver. Eventyr er fortalt fra mund til mund og ændrer sig undervejs. Se lærerark.	Den kloge bondepige, Kraka og Kråga Sammenlign eventyret om <i>Den kloge bondepige</i> med fortællingerne om <i>Kraka</i> .
Afsluttende refleksion.	Refleksion Udfyld refleksionsarket.

Den kloge bondedatter

Introark

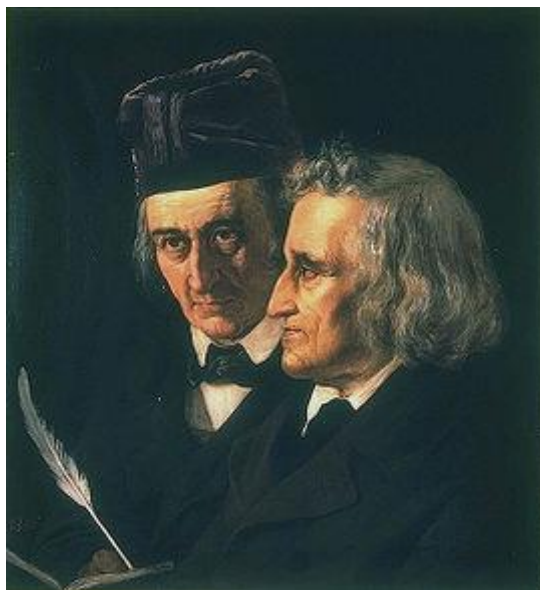

[https://grimmbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kluge_Bauerntochter_\(Vojt%C4%9Bch_Kuba%C5%A1ta\)?file=Kluge_Bauerntochter_Kubasta_1.jpg](https://grimmbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kluge_Bauerntochter_(Vojt%C4%9Bch_Kuba%C5%A1ta)?file=Kluge_Bauerntochter_Kubasta_1.jpg)
[https://grimmbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kluge_Bauerntochter_\(Vojt%C4%9Bch_Kuba%C5%A1ta\)?file=Kluge_Bauerntochter_Kubasta_2.jpg](https://grimmbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kluge_Bauerntochter_(Vojt%C4%9Bch_Kuba%C5%A1ta)?file=Kluge_Bauerntochter_Kubasta_2.jpg)
[https://grimmbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kluge_Bauerntochter_\(Vojt%C4%9Bch_Kuba%C5%A1ta\)?file=Kluge_Bauerntochter_Kubasta_3.jpg](https://grimmbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kluge_Bauerntochter_(Vojt%C4%9Bch_Kuba%C5%A1ta)?file=Kluge_Bauerntochter_Kubasta_3.jpg)

Den kloge bondedatter

Brødrene Grimm og Grimms eventyr

Find oplysninger på nettet om brødrene Grimm og Grimms eventyr og skriv dem ned.

Den kloge bondedatter

Prøven med regler

Hvilke regler har den prøve, som kongen giver bondedatteren?

Hvordan løser bondedatteren udfordringerne?

Kongens regler	Bondepigens løsning
Vejreglen	
Samværsreglen	
Tøjreglen	

Den kloge bondedatter

Bondepigens råd

Hvilke råd giver bondedatteren til bonden med de tre heste?

Hvad skal bonden gøre?	Hvad skal bonden sige?

Hvad mener du om bondedatterens råd?

Begrund.

Den kloge bondedatter

Prøven med regler - lærerark

Hvilke regler har den prøve, som kongen giver bondedatteren?

Hvordan løser bondedatteren udfordringerne?

Kongens regler	Bondepigens løsning
Du må ikke ride på vejen. Du må ikke køre på vejen. Du må ikke gå på vejen. Du må heller ikke gå ved siden af vejen.	Hun låner et gammelt æsel, tager fat i æslets hale og står på en stor tå. Æslet trækker hende på den måde hen ad vejen.
Du må ikke være alene. Du må heller ikke være sammen med nogen.	Hun tager hunden med.
Du må ikke have tøj på. Du må heller ikke være nøgen.	Hun tager et gammelt fiskenet på.

Bondepigens råd - lærerark

Hvilke råd giver bondedatteren til bonden med de 3 heste?

Hvad skal bonden gøre?	Hvad skal bonden sige?
Bonden skal tage et fiskenet og stå midt på vejen og lade som om, han fanger mange fisk.	Det er jo lige så nemt, som at to okser kan få et føl.

Den kloge bondedatter

Den kloge bondepige, Kraka og Kråga

Eventyr findes ofte i mange forskellige versioner. Her skal du sammenligne den mundtlige fortælling af eventyret *Den kloge bondepige* med to skrevne versioner af eventyret og finde ligheder og forskelle.

Sagnet om Aslaug/Kraka har overlevet fra oldtiden på egnen ved Spangereid i Norge.

En dag kom Regnar Lodbrog med sit skib til Spangereid og blev betaget af den kønne pige, som var blevet fundet gemt i en harpe. Han bad hende om at komme til sig på skibet; men hun skulle hverken være påklædt eller nøgen, mæt eller fastende; ikke komme alene, men ikke i følge med et menneske. Kraka tænkte sig om og sagde, at hun først ville komme næste morgen. Da svøbte hun sig i et fiskenet og slog sit lange hår ud, så hun hverken var påklædt eller nøgen; hun bed i et løg og var hverken mæt eller fastende; og sin hund tog hun med som ledsager.

En nutidig version af sagnet fortæller:

En pige, der hed Aslaug, og en gulddharpe blev fundet af en omrejsende handelsmand. Pigen kom til at bo hos et gammelt ægtepar, som kaldte hende Kråga (Krage). En dag gik hun og passede geder. Da kom Regnar Lodbrog sejlende ind ad en fjord. Han bad pigen om bord, men hun måtte ikke komme ved dag eller ved nat - ikke påklædt og ikke nøgen - ikke sulten og ikke mæt - ikke kørende, ridende eller gående - ikke med følge og ikke alene. Aslaug kom derfor ved daggry, iført et fiskenet og med løsthængende hår, hun havde spist et bygkorn og sad på en gedebuk med fødderne slæbende i jorden, og hun havde en hund med. Regnar Lodbrog blev imponeret og tog hende til dronning.

Frit citeret og fortalt efter https://da.wikipedia.org/wiki/Aslaug_Sigurdsdatter

Se også tegningen af Kraka iført fiskenet med håret udslået og sammen med en hund.

Kraka I lex.dk – Nordisk Mytologi <https://mytologi.lex.dk/Kraka>

Den kloge bondedatter

Den kloge bondepige	Kraka	Kråga
<p>Genstande – nogle af guld</p> <p>Finder en guldmorter</p>	<p>Bliver fundet gemt i en harpe</p>	<p>Bliver fundet i Guldviga med en gulddharpe</p>
Prøve/løsning	Prøve/løsning	Prøve/løsning
<p>Tid på dagen</p>		
<p>Transport</p>		
<p>Mad</p>		
<p>Samvær</p>		
<p>Påklædning</p>		

Den kloge bondedatter

Den kloge bondepige, Kraka og Kråga - lærerark

Eventyr findes ofte i mange forskellige versioner. Her skal du sammenligne *Den kloge bondepige* med to andre versioner af eventyret og finde ligheder og forskelle.

Den kloge bondepige	Kraka	Kråga
Genstande – nogle af guld Finder en guldmorter	Bliver fundet gemt i en harpe	Bliver fundet i Guldviga med en gulddharpe
Prøve/løsning	Prøve/løsning	Prøve/løsning
Tid på dagen	Komme op på skibet/kommer først næste morgen	Hun måtte ikke komme ved dag eller ved nat/kommer ved daggry
Transport Ikke kørende, ridende eller gående/står på en stor tå og bliver trukket af et æsel	Ingen prøvekrav	Ikke kørende, ridende eller gående/sidder på en gedebuk med fødderne slæbende i jorden
Mad	Hverken mæt eller fastende/bider i et løg	Ikke sulten og ikke mæt/har spist et bygkorn
Samvær Hverken alene eller sammen med nogen/tager hunden med	Hverken alene eller ifølge med et menneske /tager sin hund med som ledsager	Ikke med følge og ikke alene/hun har en hund med
Påklædning Ikke have tøj på og heller ikke være nøgen/iført fiskenet og har et flot hår	Hverken påklædt eller nøgen/svøber sig i et fiskenet og slår sit lange hår ud	Ikke påklædt og ikke nøgen/iført fiskenet og med løsthængende hår

Den kloge bondedatter

Refleksion

Du har nu arbejdet med *Den kloge bondedatter*.

Målet var at bl.a. at se, hvordan folkeeventyr ændrer sig og findes i forskellige versioner.

Giv en kort personkarakteristik af faren.	
Giv en kort personkarakteristik af bondedatteren.	
Giv en kort personkarakteristik af kongen.	
Hvilken lighed og/eller forskel mellem de tre versioner af eventyret lagde du mest mærke til? Begrund.	
Hvad gjorde indtryk på dig i eventyret <i>Den kloge bondedatter</i> ?	